

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.2.2014
COM(2014) 72 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Πολιτική και διακυβέρνηση του διαδικτύου
Ο ρόλος της Ευρώπης στη διαμόρφωση του μέλλοντος της διακυβέρνησης του
διαδικτύου**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Για περισσότερα από δεκαπέντε έτη, η ΕΕ συνέβαλε στην υποστήριξη και την ανάπτυξη του διαδικτύου: ως σημαντικό μέρος της καθημερινότητας και θεμελιώδης πυλώνας της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, το διαδίκτυο προώθησε την καινοτομία, την ανάπτυξη, το εμπόριο, τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα¹. Στην ΕΕ προβλέπεται ανάπτυξη μέσω της οικονομίας του διαδικτύου περίπου 11%, ενώ η συνεισφορά της στο ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 3,8% το 2010 σε 5,7% το 2016². Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν εντατικά το διαδίκτυο αναπτύσσονται με σχεδόν τη διπλάσια ταχύτητα σε σχέση με άλλες³. Αυτό το οικονομικό δυναμικό πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω, διασφαλίζοντας ότι τα άτομα μπορούν να έχουν πρόσβαση στο περιεχόμενο, τα αγαθά και τις υπηρεσίες που επιθυμούν, και να ελέγχουν ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επιθυμούν να διαμοιράζονται και ποια όχι. Τα ασφαλή, σταθερά και ευέλικτα δίκτυα αποτελούν τη βάση μιας αξιόπιστης και ακμάζουσας οικονομίας του διαδικτύου⁴. Ένα ανοιχτό και δωρεάν διαδίκτυο, στο οποίο όλα τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που απολαμβάνουν οι άνθρωποι εκτός διαδικτύου τα απολαμβάνουν και εντός διαδικτύου, διευκολύνει την κοινωνική και δημοκρατική πρόοδο παγκοσμίως.

Η βιώσιμη διακυβέρνηση του διαδικτύου με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών⁵ είναι σημαντική για τη διαφύλαξη αυτών των πλεονεκτημάτων. Η διακυβέρνηση του διαδικτύου περιλαμβάνει τη συμμετοχή πολλών οργανισμών⁶ και σε γενικές γραμμές θεωρείται ότι αφορά την «ανάπτυξη και εφαρμογή από τις κυβερνήσεις, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, κοινών αρχών, κανόνων, κανονισμών, διαδικασιών λήψης αποφάσεων, καθώς και προγραμμάτων τα οποία διαμορφώνουν την εξέλιξη και τη χρήση του διαδικτύου»⁷.

Προσφάτως έχει αυξηθεί η εμφάνιση αντικρουόμενων οραμάτων για το μέλλον του διαδικτύου και την ενίσχυση της πολυσυμμετοχικής διακυβέρνησής του κατά βιώσιμο τρόπο. Επιπλέον, οι αναφορές για προγράμματα παρακολούθησης μεγάλης κλίμακας και ο φόβος της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο έχουν επηρεάσει αρνητικά την εμπιστοσύνη στο διαδίκτυο. Όλα αυτά, μαζί με την αυξανόμενη απώλεια της εμπιστοσύνης στο διαδίκτυο και το ισχύον σύστημα διακυβέρνησής του θέτουν εμπόδια στην καινοτομία και την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών εταιρειών διαδικτύου. Η αποτυχία της διακυβέρνησης σε αυτό το επίπεδο θα

¹ Βλ. COM(1998)111, COM(1998)476, COM(2000) 202, ΕΕ C 293 της 14.10.2000, COM(2009)277, ψήφισμα ΕΚ 15.6.2010 (2009/2229(INI))

² Boston Consulting Group, «The \$4.2 Trillion Opportunity – the Internet Economy in the G-20», 3/2012

³ McKinsey Global Institute «Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity», 2011

⁴ Join(2013)1, «Στρατηγική ασφαλείας στον κυβερνοχώρο της ΕΕ: Ο ανοικτός, ασφαλής και προστατευμένος κυβερνοχώρος», 7.2.2013.

Σύμφωνα με το θεματολόγιο της Τύνιδας, η διακυβέρνηση του διαδικτύου θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή των κυβερνήσεων, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών (παρ. 34), καθώς και διακυβερνητικών και διεθνών οργανισμών (παρ. 35 εδάφια (δ), (ε)) και τις συνεισφορές ακαδημαϊκών και τεχνολογικών κοινοτήτων (παρ. 36).

⁶ Βλ. λ.χ. «Introduction to Internet Governance», <http://www.diplomacy.edu/IGBook>; Το έργο «Mapping Internet Governance» στην ηλ. διεύθυνση <http://idgovmap.org/>; <http://www.icann.org/sites/default/files/assets/governance-2500x1664-21mar13-en.png>

⁷ Λειτουργικός ορισμός για τον όρο «διακυβέρνηση του διαδικτύου», όπως αυτός εγκρίθηκε στα συμπεράσματα της WSIS, βλ. <http://www.itu.int/wsisis>.

μπορούσε να οδηγήσει σε πιέσεις για τις νέες περιφερειακές και εθνικές δομές διακυβέρνησης οι οποίες θα οδηγήσουν ενδεχομένως σε κατακερματισμό του διαδικτύου.

Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει μια βάση για ένα κοινό ευρωπαϊκό όραμα για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου

- που θα υπερασπίζεται και θα προάγει τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις δημοκρατικές αξίες καθώς και τις συμμετοχικές δομές διακυβέρνησης, που βασίζονται σε σαφείς κανόνες οι οποίοι σέβονται τα εν λόγω δικαιώματα και τις αξίες⁸,
- που αποτελεί ένα ενιαίο, αδιάσπαστο δίκτυο, το οποίο υπόκειται στους ίδιους νόμους και κανόνες που ισχύουν σε άλλους τομείς της καθημερινής μας ζωής, όπου τα άτομα μπορούν να επωφελούνται των δικαιωμάτων τους, καθώς και από τα ένδικα μέσα, όποτε τα δικαιώματα αυτά παραβιάζονται,
- που διέπεται από ένα γνήσιο μοντέλο πολυσυμμετοχικότητας
 - στο οποίο οι απαραίτητες διακυβερνητικές συζητήσεις είναι συνδεδεμένες σε ένα πολυσυμμετοχικό πλαίσιο έχοντας πλήρη γνώση ότι το διαδίκτυο είναι δομημένο και συντηρείται από πολλά ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και κυβερνήσεις,
 - στο οποίο οι αποφάσεις λαμβάνονται στη βάση των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας, της λογοδοσίας, και της σύμπραξης χωρίς αποκλεισμό όλων των σχετικών εμπλεκομένων,
- με ένα ενισχυμένο και μεταρρυθμισμένο φόρουμ για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου,
- με παγκοσμιοποιημένο Σώμα του διαδικτύου για την εκχώρηση ονομάτων και αριθμών (ICANN) και την Αρχή του Διαδικτύου για την εκχώρηση αριθμών (IANA).

Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται σε προηγούμενη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου το 2009, ιδίως στο μέρος όπου γίνεται αναφορά στην ενίσχυση του πολυσυμμετοχικού μοντέλου. Δεν απαιτεί κανένα νέο διεθνές νομικό μέσο για την εξέταση των θεμάτων που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση του διαδικτύου⁹.

Η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνεται στους βασικούς τομείς πολιτικής όσον αφορά το πολύπλοκο οικοσύστημα διακυβέρνησης του διαδικτύου. Οι κύριοι τομείς της τρέχουσας συζήτησης, συγκεκριμένα η ανάπτυξη των αρχών της διακυβέρνησης του διαδικτύου, τα συνεργατικά πλαίσια και οι βασικές λειτουργίες του διαδικτύου εξετάζονται στα τμήματα 2, 3 και 4. Στο τμήμα 5 διατυπώνονται συγκεκριμένες προτάσεις για την ενίσχυση του ισχύοντος πολυσυμμετοχικού μοντέλου. Στα τμήματα 6, 7 και 8 περιγράφονται προβλέψεις για ορισμένα από τα βασικά ζητήματα που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της διακυβέρνησης του διαδικτύου στο μέλλον, ιδιαίτερα για την ισχυρή αλληλεπίδραση μεταξύ των τεχνικών κανόνων και της πολιτικής του Διαδικτύου, τις σημαντικές προκλήσεις για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και τη σύγκρουση δικαιοδοσιών και νόμων. Πολλά από τα θέματα που παρουσιάζονται υπόκεινται σε περαιτέρω ειδικές διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς.

⁸ Όπως έχουν κατοχυρωθεί στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

⁹ Επιπλέον, οι δράσεις που προβλέπονται στην παρούσα ανακοίνωση δεν απαιτούν καμία πρόσθετη επιβάρυνση του προϋπολογισμού πέραν των τρεχουσών πιστώσεων οι οποίες έχουν ήδη προβλεφθεί στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

2. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΗ ΣΕ ΑΡΧΕΣ

Η δύναμη του διαδικτύου έγκειται στον ανοιχτό, κατανεμημένο χαρακτήρα του, που βασίζεται σε κοινόχρηστα πρότυπα τα οποία δεν δημιουργούν ουσιαστικά εμπόδια εισόδου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μεριμνούσε ανέκαθεν για τη διατήρηση του διαδικτύου ως ενός ενιαίου αδιάσπαστου χώρου, όπου όλοι οι πόροι θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι με τον ίδιο τρόπο, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης του χρήστη και του παρόχου, ιδιαίτερα όταν αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ορισμένα κράτη, επικαλούμενα ανησυχίες για την ασφάλεια, προσπαθούν να περιορίσουν την παγκόσμια διασύνδεση των πολιτών τους μέσω της λογοκρισίας και άλλων περιορισμών. Η φραγή δεδομένων, η επιβράδυνση ταχύτητας ή οι διακρίσεις όσον αφορά στο περιεχόμενο, τις εφαρμογές και τις υπηρεσίες έρχονται σε αντίθεση με τον ανοιχτό χαρακτήρα του διαδικτύου¹⁰. Ακόμα και όταν αντιμετωπίζονται περίπλοκες κανονιστικές ή πολιτικές προκλήσεις, ο έλεγχος της κυκλοφορίας στα σύνορα ή άλλες αμιγώς εθνικές προσεγγίσεις μπορούν να οδηγήσουν σε κατακερματισμό του διαδικτύου και θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την οικονομική ανάπτυξη και την ελεύθερη ροή των πληροφοριών. Αυτό δεν αποκλείει την ενίσχυση των προσπαθειών προς την κατεύθυνση της διαφοροποίησης των υποκείμενων υποδομών όπως τα τοπικά σημεία ανταλλαγής διαδικτύου και οι υποδομές διαβίβασης δεδομένων, η οποία μπορεί να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και την ευρωστία του διαδικτύου, καθώς και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη διασκέδαση ανησυχιών που προκαλούνται από τις αποκαλύψεις δραστηριοτήτων παρακολούθησης και συλλογής πληροφοριών μεγάλης κλίμακας.

Για περισσότερα από δυο έτη, η Επιτροπή υιοθέτησε μια προσέγγιση η οποία συνοψίζεται στο ακρωνύμιο¹¹ **COMPACT**: το διαδίκτυο ως χώρος ευθύνης των πολιτών (Civic), ένας (One) αδιάσπαστος χώρος που διέπεται από μια πολυσυμμετοχική (Multistakeholder) προσέγγιση για την προώθηση (Promote) της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βασισμένος σε μια σταθερή τεχνολογική αρχιτεκτονική (Architecture) η οποία δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης (Confidence) και διευκολύνει τη διακυβέρνηση με διαφάνεια (Transparent) τόσο των υποκείμενων υποδομών διαδικτύου όσο και των υπηρεσιών που λειτουργούν πάνω σε αυτές.

Το COMPACT βασίζεται στο θεματολόγιο της Τύνιδας του 2005. Έκτοτε υπήρξε διάδοση των αρχών της διακυβέρνησης του διαδικτύου σε διάφορα φόρουμ, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις υποστηρίχθηκαν από έναν περιορισμένο αριθμό εμπλεκόμενων, ή σε περιορισμένη γεωγραφική εμβέλεια¹². Μια διαδικασία που θα οδηγήσει προς ένα περισσότερο ευρείας στήριξης και συνεκτικό σύνολο αρχών για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου θα αποβεί χρήσιμη στην εύρεση κοινών σημείων σύγκλισης.

Η Επιτροπή υποστηρίζει τη θέσπιση από κοινού με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ενός συνεκτικού συνόλου αρχών διακυβέρνησης του διαδικτύου, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις δημοκρατικές αξίες. Η Επιτροπή θα διευκολύνει τις συζητήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, εκτός των άλλων και μέσω

¹⁰ COM(2013)627. Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την επίτευξη μιας συνδεδεμένης ηπείρου.

¹¹ Παρουσιάστηκε με την ευκαιρία της συνεδρίασης υψηλού επιπέδου του ΟΟΣΑ για την οικονομία του διαδικτύου, στις 28 Ιουνίου 2011, http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/en/blog/i-propose-a-compact-for-the-internet

¹² π.χ. Σύσταση του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ σχετικά με τις αρχές διαμόρφωσης της πολιτικής για το διαδίκτυο (2011), Δήλωση της ομάδας G8 στη Deauville (2011)

πολυσυμμετοχικών πλατφορμών φορέων και της ομάδας υψηλού επιπέδου για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου¹³. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμβάλουν στη διατήρηση μιας κοινής ευρωπαϊκής θέσης σε όλους τους κατάλληλους χώρους.

3. ΈΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Οι διάλογοι αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με την μελλοντική ανάπτυξη της παγκόσμιας διακυβέρνησης του διαδικτύου είναι απαραίτητοι δεδομένης της παγκόσμιας οικονομικής και κοινωνικής σημασίας του διαδικτύου. Το φόρουμ για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου (IGF) δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της παγκόσμιας διάσκεψης κορυφής για την κοινωνία της πληροφορίας (WSIS) με στόχο τη διευκόλυνση μελλοντικών συζητήσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, πολλοί εκ των οποίων δεν είχαν συνεργαστεί στενά στο παρελθόν. Είναι σημαντικό, ωστόσο, να βελτιωθούν η ποιότητα και η μορφή των αποτελεσμάτων του IGF ώστε να ενισχυθεί η επίδρασή του στην παγκόσμια διακυβέρνηση και πολιτική του διαδικτύου.

Οι στενότερες αλληλεπιδράσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στον τομέα της διακυβέρνησης του διαδικτύου θα πρέπει να ενισχύονται μέσω θεματικών διαλόγων, και όχι μέσω νέων οργανισμών. Αυτό θα επιτρέψει στους εμπλεκόμενους φορείς να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις πέραν των διαρθρωτικών και οργανωτικών ορίων. Οι σχετικές μέθοδοι μπορούν να βασίζονται στην κατανομημένη αρχιτεκτονική του διαδικτύου, η οποία θα χρησιμεύσει ως μοντέλο για τη βελτίωση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ όλων των μερών.

Επιπλέον, ένα βιώσιμο μοντέλο πρέπει να προσδιορίζει σαφώς τους ρόλους των φορέων στη διαδικασία της διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των δημόσιων αρχών ως προς την τήρηση των υποχρεώσεων τους σχετικά με τη δημόσια πολιτική στο πλαίσιο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο διαδίκτυο¹⁴. Για την εν λόγω βιωσιμότητα απαιτείται επίσης η κοινή δέσμευση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για ένα συνεκτικό σύνολο αρχών διακυβέρνησης του διαδικτύου.

Είναι απαραίτητη η καθιέρωση μηχανισμών λογοδοσίας για τους φορείς στον χώρο του διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών που είναι υπεύθυνοι για σημαντικές λειτουργίες του διαδικτύου. Μηχανισμοί όπως αυτοί της αυτοαξιολόγησης και της ανεξάρτητης αξιολόγησης από ομοτίμους μπορούν να ενισχύσουν την υλοποίηση και να παρέχουν συστάσεις για βελτιώσεις.

Η Επιβεβαίωση των Δεσμεύσεων του Οργανισμού του διαδικτύου για την εκχώρηση ονομάτων και αριθμών (ICANN) και η χρήση από αυτόν πολυμερών επιτροπών ελέγχου μπορεί να αποτελέσει έμπνευση για άλλους οργανισμούς και διαδικασίες.

Η Επιτροπή θα δεσμευτεί, με τους εμπλεκόμενους φορείς, για την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

¹³ Η ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής θα εξασφαλίσει τον συντονισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο στη συνέχεια της WSIS

¹⁴ Βλ. παραγράφους 35 & 36 του θεματολογίου της Τύνιδας και COM(2009)277 παρ. 2

- την ενίσχυση του φόρουμ για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της ομάδας εργασίας για τη βελτίωση του φόρουμ για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου¹⁵,
- τον σαφή προσδιορισμό του ρόλου των δημόσιων αρχών στο πολυσυμμετοχικό πλαίσιο, τηρώντας τις αρχές ενός ελεύθερου και ανοικτού διαδικτύου,
- τη διευκόλυνση του πολυσυμμετοχικού θεματικού διαλόγου και την καθιέρωση διαδικασίας λήψης αποφάσεων πέραν των οργανωτικών ορίων.

4. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το διαδίκτυο έχει καταστεί μια υποδομή καίριας σημασίας με παγκόσμιες διαστάσεις. Λειτουργεί ικανοποιητικά χωρίς διαρθρωτική επιτήρηση από διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς. Συγχρόνως, η αύξηση της διεθνούς ισορροπίας εντός των υφιστάμενων δομών μπορεί να ενισχύσει τη νομιμοποίηση των ισχυουσών διατάξεων σε θέματα διακυβέρνησης.

Το 2005 η κυβέρνηση των ΗΠΑ δεσμεύτηκε να συνεργαστεί με τη διεθνή κοινότητα για την αντιμετώπιση θεμάτων δημόσιας τάξης σχετικά με τη διαχείριση των κωδικών χώρας των τομέων ανωτάτου επιπέδου (ccTLD)¹⁶. Ωστόσο, η συνεργασία αυτή δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί πλήρως. Στην ανακοίνωσή της το 2009¹⁷ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισήμανε ότι η διεθνοποίηση των βασικών λειτουργιών και οργανισμών του διαδικτύου δεν έχει ολοκληρωθεί.

Από το 2009, το ICANN ανέλαβε δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση, με κυριότερη τη δημιουργία επιχειρησιακών κομβικών σημείων στην Κωνσταντινούπολη και τη Σιγκαπούρη το 2013. Οι δραστηριότητες αυτές είναι ευπρόσδεκτες. Ωστόσο, το νομικό καθεστώς του ICANN που διέπεται από τις διατάξεις της νομοθεσίας της Καλιφόρνιας δεν έχει αλλάξει όσον αφορά τη συμβατική του σχέση με μεμονωμένες χώρες. Η αποκλειστική σχέση του ICANN με μία μεμονωμένη κυβέρνηση - όπως αυτή περιγράφεται στην Επιβεβαίωση των Δεσμεύσεων του - προήλθε από την ιστορική εξέλιξη του διαδικτύου και θα πρέπει να αποκτήσει πιο παγκοσμιοποιημένο χαρακτήρα, σε μια εποχή όπου το διαδίκτυο έχει καταστεί λειτουργία ζωτικής σημασίας για τη στήριξη των κοινωνιών και των οικονομιών παγκοσμίως. Τον Οκτώβριο του 2013 οι επικεφαλές των οργανισμών που είναι υπεύθυνοι για τον συντονισμό των τεχνικών υποδομών του διαδικτύου ζήτησαν την επιτάχυνση της παγκοσμιοποίησης των λειτουργιών των ICANN και IANA στη δήλωσή τους στο Μοντεβιδέο¹⁸ για το μέλλον της συνεργασίας στο διαδίκτυο. Η παγκόσμια πολυσυμμετοχική συνάντηση για το μέλλον της διακυβέρνησης του διαδικτύου, που θα διοργανωθεί από τη Βραζιλία τον Απρίλιο του 2014, αναμένεται ότι θα προσδιορίσει συγκεκριμένα και εφαρμόσιμα μέτρα για την αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης των λειτουργιών του ICANN και της IANA¹⁹.

¹⁵ Βλ. http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/a67d65_en.pdf

¹⁶ Βλ. <http://www.ntia.doc.gov/other-publication/2005/us-principles-internets-domain-name-and-addressing-system>

¹⁷ COM(2009)277

¹⁸ Βλ. <http://www.internetsociety.org/news/montevideo-statement-future-internet-cooperation>

¹⁹ Οι λειτουργίες του IANA περιλαμβάνουν (1) τον συντονισμό της εκχώρησης τεχνικών παραμέτρων πρωτοκόλλου διαδικτύου, (2) τη διαχείριση ορισμένων αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με τη διαχείριση της βασικής ζώνης του συστήματος ονομάτων τομέα του διαδικτύου (DNS), (3) την κατανομή των

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για:

- τον καθορισμό του τρόπου με τον οποίο θα παγκοσμιοποιηθούν οι λειτουργίες της IANA, διατηρώντας παράλληλα τη συνεχή σταθερότητα και ασφάλεια του συστήματος ονομάτων τομέα,
- τον καθορισμό ενός σαφούς χρονοδιαγράμματος για την παγκοσμιοποίηση του ICANN, συμπεριλαμβανομένης της Επιβεβαίωσης των Δεσμεύσεών του.

5. ΠΟΛΥΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Οι πολυσυμμετοχικές διαδικασίες στον τομέα του διαδικτύου έχουν λάβει διάφορες μορφές, ξεκινώντας από την απλή δικτύωση έως αποφάσεις με παγκόσμιο αντίκτυπο όπως εκείνες του ICANN και διαδικασίες ρύθμισης των προδιαγραφών του διαδικτύου της Επιχειρησιακής Ομάδας Τεχνολογίας του Διαδικτύου (IETF)²⁰. Ωστόσο, το γεγονός ότι μια διαδικασία φέρεται να είναι πολυσυμμετοχική δεν εγγυάται εξ ορισμού αποτελέσματα που κατά την ευρεία αντίληψη θεωρούνται νόμιμα. Η Επιτροπή εξακολουθεί να υποστηρίζει μια ουσιαστική πολυσυμμετοχική προσέγγιση για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου, η οποία μπορεί να παρέχει την εν λόγω νομιμοποίηση.

Προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω το πολυσυμμετοχικό μοντέλο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει οι πολυσυμμετοχικές διαδικασίες όσον αφορά τις πολιτικές του διαδικτύου – εκτός από τη υποχρέωση συμμόρφωσης τους με τους κανόνες για τα θεμελιώδη δικαιώματα – να πληρούν τουλάχιστον τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Διαφάνεια.** Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς πρέπει να διαθέτουν ουσιαστική πρόσβαση για τις οργανωτικές διεργασίες και διαδικασίες με τις οποίες λειτουργεί ο οργανισμός και σχετικές πληροφορίες. Με τον τρόπο αυτό θα παρεμποδίζεται κυρίως οποιαδήποτε διαδικασία μεσολάβησης από εμπλεκόμενους φορείς που δεν έχουν δυνατότητα εκπροσώπησης.
- **Συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς και ισορροπία.** Οι υπεύθυνοι για τη διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς πρέπει να καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες ώστε να προσεγγίζουν όλα τα μέρη που επηρεάζονται από ένα συγκεκριμένο θέμα, και να τους προσφέρουν δίκαιες και προσιτές ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεισφορά σε όλα τα βασικά στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αποφεύγοντας την αποκλειστική εμπλοκή στη διαδικασία από οποιοδήποτε φορέα που κατέχει δεσπόζουσα θέση ή από κατεστημένα συμφέροντα.
- **Λογοδοσία.** Θα πρέπει να υπάρχουν σαφείς, δημόσιες δεσμεύσεις όσον αφορά τη λογοδοσία σε τακτική βάση στα ενδιαφερόμενα μέρη ή στα ανεξάρτητα εποπτικά όργανα, καθώς και να επιτρέπεται σε οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέρος το δικαίωμα προσφυγής μέσω αποτελεσματικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών.

Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο των πολυσυμμετοχικών προσεγγίσεων θα πρέπει να καταβάλλονται κατάλληλες προσπάθειες για την αντιμετώπιση των σημαντικών διαφορών μεταξύ διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων ως προς την ικανότητα συμμετοχής προκειμένου να διασφαλιστεί καλύτερα η αντιπροσωπευτικότητα, π.χ. επιτρέποντας εξ ορισμού την εξ αποστάσεως συμμετοχή. Περαιτέρω, θα πρέπει να αναγνωρίζεται ότι τα διάφορα στάδια διαδικασιών λήψης αποφάσεων διαθέτουν το καθένα τις δικές τους απαιτήσεις και μπορεί να αφορούν διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων. Η Επιτροπή επιδοκιμάζει τις προσπάθειες

πόρων αριθμοδότησης διαδικτύου και (4) άλλες υπηρεσίες που σχετίζονται με τη διαχείριση των τομέων ανωτάτου επιπέδου (TLD) ARPA και INT.

20

Βλ. <http://www.ietf.org/about/>

ορισμένων ομάδων εμπλεκόμενων φορέων όσον αφορά την κατάρτιση πολυσυμμετοχικών κατευθυντήριων γραμμών και τις προωθεί περαιτέρω. Οι σταθερές πολυσυμμετοχικές διαδικασίες παραμένουν ουσιώδους σημασίας για τη μελλοντική διακυβέρνηση του διαδικτύου. Ταυτόχρονα, δεν θα πρέπει να επηρεάζουν την δυνατότητα που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, οι οποίες αντλούν τις εξουσίες και τη νομιμοποίησή τους μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις της δημόσιας πολιτικής τους, εφόσον αυτές είναι συμβατές με τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται το δικαίωμά τους να παρεμβαίνουν με ρυθμίσεις, όπου απαιτείται.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύεται ρητά υπέρ του πολυσυμμετοχικού μοντέλου διακυβέρνησης του διαδικτύου. Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους φορείς να ενισχύσουν περαιτέρω τη βιωσιμότητα του εν λόγω μοντέλου, απαιτώντας από τους φορείς και τις διαδικασίες μεγαλύτερη συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς, διαφάνεια και λογοδοσία.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τους εμπλεκόμενους φορείς για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

Παροχή δυνατότητας συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς

Το ευρύ φάσμα των τομέων πολιτικής που συνδέονται με το διαδίκτυο, μαζί με το πολύπλοκο θεσμικό του πλαίσιο, αποτελούν για πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς εμπόδιο στην αποτελεσματική συμμετοχή τους στη χάραξη των πολιτικών για το διαδίκτυο. Αυτό μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας γενικής αίσθησης αποκλεισμού και στέρησης δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες²¹. Επιπλέον απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επέκταση των πολυσυμμετοχικών δομών στις χώρες των οποίων τα ενδιαφερόμενα μέρη επί του παρόντος δεν εκπροσωπούνται επαρκώς. Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί η παροχή στήριξης του ευρωπαϊκού καθώς και του βορειοαμερικανικού περιφερειακού μητρώου διαδικτύου για τη σύσταση του αφρικανικού περιφερειακού μητρώου διαδικτύου.

Ένας τρόπος αντιμετώπισης της πρόκλησης αυτής είναι να διευκολυνθεί η πρόσβαση στα φόρουμ και η πληροφόρηση με εξ αποστάσεως συμμετοχή σε συνεδριάσεις ως γενικός κανόνας. Πιο μακροπρόθεσμα, τα εργαλεία εξόρυξης και οπτικοποίησης δεδομένων που εφαρμόζονται σε ελεύθερα διαθέσιμα δεδομένα και πληροφορίες για την πολιτική και τη διακυβέρνηση του διαδικτύου μπορούν να καταστήσουν δυνατή την ευρύτερη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών.

Η Επιτροπή σκοπεύει να αναπτύξει μια επιγραμμική πλατφόρμα, καλούμενη παγκόσμιο παρατηρητήριο πολιτικής του διαδικτύου (Global Internet Policy Observatory, GIPO)²² μέσω του οποίου οι εν λόγω πληροφορίες θα μπορούν να διοχετεύονται και να είναι ευρέως προσβάσιμες. Το GIPO στοχεύει να αποτελέσει παγκόσμια διαδικτυακή πηγή πληροφοριών για την παρακολούθηση της χάραξης πολιτικής του διαδικτύου, των κανονισμών και της τεχνολογίας ώστε να συμβάλει στον εντοπισμό των συνδετικών σημείων μεταξύ των

²¹ Το παρόν θα αντικατοπτρίζει τη δέσμευση η οποία αναλήφθηκε από την ΕΕ κατά την σύναψη της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, βλ. <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>

²² Βλ. <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/commission-plans-guide-through-global-internet-policy-labyrinth>.

διαφόρων φόρουμ και συζητήσεων, προκειμένου να ξεπεραστούν τα «πολιτικά περιχαράκωματα» και να διευκολυνθεί η προσαρμοστικότητα των πληροφοριών. Αυτό θα καταστήσει ευκολότερη για τους ενδιαφερόμενους φορείς που διαθέτουν περιορισμένους πόρους, την παρακολούθηση, την κατανόηση και τη συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση και την πολιτική του διαδικτύου.²³

Η Επιτροπή προτείνει την έναρξη της τεχνολογικής ανάπτυξης του παγκοσμίου παρατηρητηρίου πολιτικής του διαδικτύου (GIPO) το 2014 ως πόρου για την παγκόσμια κοινότητα.

Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη υποδομών για τη δημιουργία και την προώθηση των πολυσυμμετοχικών διαδικασιών σε χώρες και περιοχές όπου οι εν λόγω διαδικασίες είναι λιγότερο αναπτυγμένες ή δεν υπάρχουν.

Η Επιτροπή, από κοινού με τους αποδέκτες, θα συνεχίσει και το 2014 την ενίσχυση των προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας για την υποστήριξη της ανάπτυξης των μέσων ενημέρωσης και της ελευθερίας της έκφρασης, καθώς και την ανάπτυξη διαδικτυακών υποδομών σχετικών με την τεχνολογία, την πολιτική και ρυθμιστικές διαδικασίες.

Υπάρχει κάποια εμπειρία στην λειτουργία του πολυσυμμετοχικού μοντέλου για τη διαμόρφωση πολιτικών διαδικτύου σε εθνικό επίπεδο. Στην ΕΕ, παραδείγματα αποτελούν το γαλλικό εθνικό συμβούλιο για την ψηφιοποίηση και η πολυμελής συμβουλευτική ομάδα του Ηνωμένου Βασιλείου για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου. Εκτός της Ένωσης, χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Comitê Gestor da Internet (συντονιστική επιτροπή του διαδικτύου) στη Βραζιλία, στην οποία η πολυσυμμετοχική διαδικασία χρησιμοποιείται για την παροχή συμβουλών πριν από την κατάρτιση των πολιτικών που αφορούν το διαδίκτυο²⁴. Παρόμοιες προσεγγίσεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να ελαχιστοποιηθεί ο μελλοντικός κατακερματισμός των πολιτικών διακυβέρνησης του διαδικτύου, ενδεχομένως με βάση την εμπειρία των υφιστάμενων δικτύων²⁵. Αυτό θα ικανοποιούσε την ανάγκη ύπαρξης ενός μηχανισμού προηγούμενης διαβούλευσης, ο οποίος θα προσαρμόζεται στον ταχύ ρυθμό των τεχνολογικών εξελίξεων και στις επιπτώσεις τους στις πολιτικές διακυβέρνησης του διαδικτύου μέσω διαρκούς διαλόγου με ένα ευρύ και σύνθετο φάσμα ομάδων εμπλεκόμενων φορέων. Άλλη σημαντική λειτουργία θα μπορούσε να είναι η συμβολή στον συντονισμό των δραστηριοτήτων των υφιστάμενων συμβουλευτικών οργάνων της ΕΕ όποτε αυτό είναι δυνατόν. Η Επιτροπή θα πρέπει να μπορεί να αναπτύξει έναν εποικοδομητικό διάλογο με την πολύ διαφοροποιημένη ομάδα των εμπλεκόμενων φορέων του κλάδου του διαδικτύου στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών από τη βάση οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του οικοσυστήματος του διαδικτύου.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει ευρεία διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών, τις τεχνολογικές και ακαδημαϊκές κοινότητες και την ευρωπαϊκή βιομηχανία, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης μιας

²³ Για την τεχνολογική ανάπτυξη του Παγκοσμίου Παρατηρητηρίου Πολιτικής του διαδικτύου (GIPO) έχει διατεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μια ενδεικτική συνεισφορά 500.000 ευρώ στο πρόγραμμα εργασίας του Προγράμματος Ορίζοντας 2020 για το διάστημα 2014-2015.

²⁴ Άλλα σχετικά παραδείγματα αποτελούν οι συμβουλευτικές επιτροπές του ΟΟΣΑ, καθώς και το δίκτυο δράσεων TPIE KICTAnet στην Κένυα.

²⁵ Π.χ. EuroDIG, <http://www.eurodig.org/>

6. ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Οι τεχνικές λεπτομέρειες των πρωτοκόλλων του διαδικτύου και άλλες προδιαγραφές της τεχνολογίας των πληροφοριών μπορεί να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στη δημόσια πολιτική. Ο σχεδιασμός τους μπορεί να έχει επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως τα δικαιώματα των χρηστών σε θέματα προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων, η δυνατότητα πρόσβασης σε ποικιλόμορφες γνώσεις και πληροφορίες και η ελευθερία της έκφρασης στο διαδίκτυο. Επηρεάζει επίσης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο, των οποίων τα ζητήματα ασφάλειας πρέπει να λαμβάνονται εξίσου υπόψη.

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει τις προσπάθειες της τεχνολογικής κοινότητας όσον αφορά την καθιέρωση προσεγγίσεων για τον καθορισμό προδιαγραφών με βάση τα θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος. Θετικά παραδείγματα αποτελούν η τεχνική καθοδήγηση σε νέα πρωτόκολλα για θέματα προστασίας της ιδιωτικής ζωής²⁶, η αναγνώριση της πολυγλωσσίας για τα διεθνοποιημένα ονόματα τομέα, ή τα πρότυπα δυνατοτήτων πρόσβασης για άτομα με αναπηρία. Τέτοιου είδους προσπάθειες είναι ιδιαίτερα σημαντικές, καθώς οι τεχνολογίες βάσει πρωτοκόλλου διαδικτύου (IP) χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο σε παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας, όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, ο χρηματοπιστωτικός τομέας και η υγεία.

Ωστόσο, ακόμη και όταν η διαδικασία τεχνικής συζήτησης είναι ανοικτή, οι σημαντικές αποφάσεις συχνά λαμβάνονται από τους τεχνικούς εμπειρογνώμονες λόγω της απουσίας ευρείας εκπροσώπησης των εμπλεκόμενων φορέων. Μια αποτελεσματική πολυσυμμετοχική προσέγγιση σχετικά με τον καθορισμό προδιαγραφών για το διαδίκτυο θα πρέπει να βασίζεται στην αποτελεσματική αμοιβαία αλληλεπίδραση μεταξύ των τεχνικών θεμάτων και των θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος²⁷ ούτως ώστε οι τεχνικές προδιαγραφές να λαμβάνουν συστηματικά υπόψη τα θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν είναι σαφές ότι επηρεάζονται νομικά κατοχυρωμένα ατομικά δικαιώματα, ιδιαίτερα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Συγχρόνως, η κατανομή και διαχείριση των πόρων του διαδικτύου διέπονται από κανόνες που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο πολυσυμμετοχικών διαδικασιών.

Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων αυτής της εξέλιξης στη διαδικασία θέσπισης κανόνων όσον αφορά το διαδίκτυο απαιτείται η διεξαγωγή ανοικτής δημόσιας συζήτησης με όλους τους ενδιαφερόμενους.

Είναι επίσης σημαντική η στήριξη της εφαρμογής ανοικτών προτύπων από την ευρωπαϊκή βιομηχανία του διαδικτύου και η συμμετοχή της εν λόγω βιομηχανίας στην ανάπτυξη ανοικτών προτύπων στο διαδίκτυο.

Η Επιτροπή, από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας του διαδικτύου, προτείνει τη διεξαγωγή μιας σειράς

²⁶ Βλ. <http://tools.ietf.org/html/rfc6973>

²⁷ Βλ. κανονισμό 1025/2012 της 25ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, απόφαση της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τη σύσταση της ευρωπαϊκής πολυμερούς πλατφόρμας φορέων για την τυποποίηση των ΤΠΕ, βλ. <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/european-multistakeholder-platform-ict-standardisation>

εργαστηρίων με διεθνείς εμπειρογνώμονες στο δίκαιο, τη δεοντολογία²⁸, τις κοινωνικές επιστήμες, την οικονομία, τις διεθνείς σχέσεις και την τεχνολογία. Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα θα είναι συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες συστάσεις για να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των υφιστάμενων κανονιστικών πλαισίων και των νέων μορφών καθορισμού των κανόνων του διαδικτύου.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς να ενισχύσουν (και, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο να δημιουργήσουν) δομημένους μηχανισμούς προκειμένου να καθίσταται δυνατή η τακτική, έγκαιρη και χωρίς αποκλεισμούς προηγούμενη συμμετοχή, ο έλεγχος και ο σχολιασμός των τεχνικών αποφάσεων. Οι δομημένοι αυτοί μηχανισμοί θα πρέπει επίσης να επιδιώκουν τη συνοχή των τεχνικών αποφάσεων με τα ανθρώπινα δικαιώματα

7. ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Η εμπιστοσύνη στο διαδίκτυο και τη διακυβέρνησή του αποτελεί προϋπόθεση για την αξιοποίηση του δυναμικού του διαδικτύου ως ισχυρού μοχλού της οικονομικής ανάπτυξης και της καινοτομίας. Η ασφάλεια, η προστασία, η σταθερότητα και η ευελιξία του διαδικτύου είναι επίσης ουσιώδους σημασίας για τη διατήρηση και την ενίσχυση των οικονομικών και κοινωνικών πλεονεκτημάτων του ψηφιακού οικοσυστήματος.

Η Επιτροπή αντιμετωπίζει αυτές τις προκλήσεις, ιδίως με τη μεταρρύθμιση του πλαισίου προστασίας δεδομένων της ΕΕ²⁹, την αποτελεσματική καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο και μια φιλόδοξη προσέγγιση για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, όπως η στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο³⁰. Η στρατηγική αυτή έχει ως στόχο να καταστήσει το διαδικτυακό περιβάλλον της ΕΕ το ασφαλέστερο στον κόσμο, με την παράλληλη διατήρηση και περαιτέρω προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων³¹. Ένας ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός διαδικτυακών δραστηριοτήτων αντίκεινται στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Εγκλήματα στον κυβερνοχώρο, όπως η διαδικτυακή κακοποίηση παιδιών³², η υποκλοπή ταυτότητας, οι επιθέσεις στον κυβερνοχώρο και οι απάτες πληρωμών χωρίς μετρητά, καθώς και άλλες μορφές παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συνιστούν

²⁸ Βλ. επίσης τη γνώμη της Ευρωπαϊκής ομάδας για τη δεοντολογία της επιστήμης και των νέων τεχνολογιών, http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/docs/publications/ict_final_22_february-adopted.pdf

²⁹ COM(2012) 11 της 25.1.2012, Πρόταση Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων)

³⁰ JOIN(2013) 1, «Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο Για έναν ανοικτό, ασφαλή και προστατευμένο κυβερνοχώρο» της 7.2.2013 και COM(2013) 48, «Πρόταση οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα για την εξασφάλιση κοινού υψηλού επιπέδου ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση»

³¹ Όπως ορίζεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

³² Οδηγία 2011/93/ΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου και της ανακοίνωσης COM(2012) 196, «Διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά: μια ευρωπαϊκή στρατηγική», 2.5.2012

σοβαρή απειλή για την αξιοπιστία της χρήσης του διαδικτύου. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί για τη δραστική μείωση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο.

Ο ρόλος της τεχνολογικής κοινότητας είναι ζωτικής σημασίας, ιδίως για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης στον τομέα των επικοινωνιών βάσει πρωτοκόλλου διαδικτύου (IP) και της αξιοπιστίας των συστημάτων κρυπτογράφησης για τη δημιουργία ακόμη πιο αξιόπιστων επικοινωνιών βάσει πρωτοκόλλου διαδικτύου (IP). Τα στοιχεία αυτά είναι καθοριστικά για την αποτελεσματική καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο και τη διασφάλιση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής των χρηστών.

Οι αποκαλύψεις για δραστηριότητες παρακολούθησης και συλλογής πληροφοριών μεγάλης κλίμακας οδήγησαν επίσης σε έλλειψη εμπιστοσύνης όσον αφορά το διαδίκτυο και τη σημερινή διακυβέρνηση του διαδικτύου. Η Επιτροπή αναφέρθηκε σε ορισμένους από αυτούς τους προβληματισμούς, ιδιαίτερα στην ανακοίνωσή της για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις διεθνείς διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα³³. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι επιπτώσεις στη διακυβέρνηση του διαδικτύου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο για να επιτευχθεί η ταχεία έγκριση και εφαρμογή της βασικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του πλαισίου στον τομέα της προστασίας των δεδομένων και της πρότασης οδηγίας για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στο επιγραμμικό περιβάλλον.

Η Επιτροπή δεσμεύεται να συνεργαστεί με τους εταίρους για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στο διαδίκτυο, μέσω της ενίσχυσης της παγκόσμιας διακυβέρνησης του διαδικτύου, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για ένα βιώσιμο μέλλον ενός ανοικτού διαδικτύου.

8. ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

Όπως άλλες διασυνοριακές δραστηριότητες, το διαδίκτυο θέτει μια σειρά προκλήσεων ως προς την εφαρμογή των νόμων. Παρότι οι προκλήσεις αυτές δεν αφορούν πάντοτε συγκεκριμένα το διαδίκτυο, ο όγκος και μόνο των διασυνοριακών συναλλαγών διαφόρων τύπων που λαμβάνουν χώρα επιγραμμικά, απαιτούν έναν πιο ενδεδειγμένο προβληματισμό σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των υφιστάμενων κανόνων στο διαδίκτυο.

Η εξωεδαφική εφαρμογή του εθνικού δικαίου, συχνά με βάση τις γεωγραφικές περιοχές του συστήματος ονομάτων τομέα, έχει οδηγήσει σε αρκετές αντιφατικές νομικές αποφάσεις³⁴. Αυτό δύναται να οδηγήσει, για παράδειγμα, σε περιπτώσεις όπου τα χρησιμοποιούμενα ονόματα τομέα που υπάρχουν σε διατάξεις μιας συγκεκριμένης περιοχής δικαιοδοσίας καταργούνται με βάση διατάξεις άλλης περιοχής δικαιοδοσίας, ανάλογα με τη γεωγραφική θέση του γραφείου καταχώρισης ή του μητρώου.

Πολλές δραστηριότητες στο διαδίκτυο διέπονται από συμβατικές ρυθμίσεις μεταξύ ιδιωτικών εταιρειών και χρηστών στο διαδίκτυο. Εξίσου σημαντικές στο πλαίσιο αυτό είναι επίσης και

³³ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις ροές δεδομένων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, COM(2013) 846.

³⁴ Ένας χρήσιμος κατάλογος παραδειγμάτων διατίθεται στον ιστότοπο του έργου «Internet and Jurisdiction». Βλ. <http://www.internetjurisdiction.net/>

οι εξωσυμβατικές υποχρεώσεις των εμπόρων ηλεκτρονικού εμπορίου και των μεσαζόντων. Η πολυπλοκότητα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, η αδιαφάνεια αυτών των ρυθμίσεων, μεταξύ άλλων και για ό,τι αφορά τις διατάξεις σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο και τη δικαιοδοσία, μπορεί να οδηγήσουν σε ένα βαθμό νομικής αβεβαιότητας.

Από την άποψη του ιδιωτικού δικαίου, σε ορισμένους τομείς υπάρχουν ενιαίοι ευρωπαϊκοί κανόνες περί δικαιοδοσίας και της αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων και σύγκρουσης νόμων, ιδίως όσον αφορά τις συμβατικές και εξωσυμβατικές υποχρεώσεις. Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται όσον αφορά τα εν λόγω προβλήματα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε διεθνές επίπεδο, οι κανόνες σύγκρουσης νόμων δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς, με αποτέλεσμα να οδηγούν σε ανεπίλυτες συγκρούσεις ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο εκτός της Ένωσης. Ιδιαίτερα για τις υπηρεσίες διαδικτύου που έχουν εγγενώς διασυνοριακό χαρακτήρα, όπως οι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, αυτή η πολυπλοκότητα σε διεθνές επίπεδο μπορεί να αποβεί επιβλαβής για την ανάπτυξη.

Κατά την αντιμετώπιση της έντασης μεταξύ διεθνών και εθνικών δικαιοδοσιών διαδικτύου θα πρέπει να λαμβάνεται επίσης υπόψη η ποικιλομορφία των περιπτώσεων οι οποίες μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο των εν λόγω συγκρούσεων και οι οποίες δεν δύναται να αντιμετωπιστούν από ένα μοναδικό μηχανισμό.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δρομολογήσει σε διεθνές επίπεδο την εκπόνηση εμπειρισματομένης εξέτασης των κινδύνων από τις συγκρούσεις νόμων και δικαιοδοσιών στο διαδίκτυο και εκτίμησης όλων των μηχανισμών, των διαδικασιών και των εργαλείων που είναι διαθέσιμα και απαραίτητα για την επίλυση των εν λόγω συγκρούσεων. Στη συνέχεια θα εξεταστούν προσεκτικά όλες οι επιλογές δράσης σε επίπεδο Ένωσης ή σε διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων πιθανών νομοθετικών πρωτοβουλιών ή συμπληρωματικών κατευθυντήριων γραμμών όπου αυτές απαιτούνται, για τις οποίες θα διεξάγονται οι κατάλληλες εκτιμήσεις επιπτώσεων. Το έργο αυτό θα βασιστεί στις υφιστάμενες πολιτικές.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο κόσμος γενικότερα, πρέπει να υιοθετήσουν συνειδητή στάση για τη μελλοντική διαμόρφωση και την ανάπτυξη της διακυβέρνησης του διαδικτύου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ χρειάζονται ένα κοινό όραμα για το μελλοντικό μοντέλο διακυβέρνησης του διαδικτύου. Η Επιτροπή σχεδιάζει την υποβολή μιας έκθεσης προόδου το 2015 σχετικά με τα βασικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση, στο πλαίσιο των παγκόσμιων εξελίξεων στον τομέα της διακυβέρνησης του διαδικτύου.

Το διαδίκτυο θα πρέπει να παραμείνει ένα **ενιαίο, ανοιχτό, δωρεάν, αδιάσπαστο** δίκτυο δικτύων, που υπόκειται στους ίδιους νόμους και κανόνες που ισχύουν σε άλλους τομείς της καθημερινής μας ζωής. Η διακυβέρνησή του θα πρέπει να βασίζεται σε ένα ανοιχτό σε όλους, διαφανές και υπεύθυνο **πολυσυμμετοχικό μοντέλο** διακυβέρνησης, με την επιφύλαξη οποιασδήποτε ρυθμιστικής παρέμβασης που ενδέχεται να πραγματοποιηθεί λαμβανομένων υπόψη προσδιορισμένων στόχων γενικού συμφέροντος, όπως η διασφάλιση του σεβασμού των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και των δημοκρατικών αξιών καθώς και η γλωσσική και πολιτιστική ποικιλομορφία και η φροντίδα για τα ευάλωτα άτομα**. Μια **ασφαλής, προστατευμένη, σταθερή και ευέλικτη αρχιτεκτονική** αποτελεί τη βάση για την εδραίωση της **εμπιστοσύνης και της αξιοπιστίας** στους χρήστες

του διαδικτύου. Παράλληλα, η **δύναμη της καινοτομίας του Διαδικτύου** πρέπει να διαφυλαχθεί με την πλήρη συμμετοχή της ευρωπαϊκής οικονομίας του διαδικτύου, με βάση μια ενισχυμένη ψηφιακή ενιαία αγορά διασυνδεδεμένη με τον κόσμο. Αυτό απαιτεί προσεκτική αλλά και δυναμική διαχείριση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε ιδανική θέση ώστε να συμβάλει στη χρηστή διακυβέρνηση του διαδικτύου, εξακολουθώντας να εξελίσσεται σε μια σύγχρονη δικτυωμένη κοινωνία, με κατανομημένα κέντρα εξουσίας και λήψης αποφάσεων. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών καθώς και τα κράτη μέλη να συμφωνήσουν σε ένα κοινό όραμα, όπως αυτό επισημαίνεται στην παρούσα ανακοίνωση και να το υπερασπιστούν από κοινού στον επικείμενο διεθνή διάλογο.